

Dugo vremena posvećujete pažnju knjigama i njihovom uredivanju. To se posebno odnosi na grad Sarajevo, ali i Bosnu i Hercegovinu. Kako se rodila ta ljubav?

- To je rezultat kombinacije akcija i razmišljanja. Počelo je objavljivanjem mog prvog toma u Sarajevu davne 2001: Vlasnički proces u Bosni i Hercegovini, čiji je korednik bio moj prijatelj Svebor Dizdarević. Ova kolektivna autorska knjiga predstavljena je u rezidenciji švicarske ambasade u Sarajevu u prisustvu ambasadorice Heidi Tagliavini 25. novembra 2001. Knjiga je objavljena u okviru performansa, održanog također 25. novembra 2001, u organizaciji Sarajevskog centra za savremenu umjetnost (SCCA) "By the Commission Decision: Everyone to One's Own" na Trgu oslobođenja.

Ključne teme

Kasnije je prošireno izdanje ove knjige objavljeno 2003. s istim naslovom u Nomosu – velikoj akadem-

Christophe Solioz: **Jako sam sretan što je prvi tom posvećen Sarajevu**
/ LES STUDIOS CASAGRANDE

Posvećeni urednik knjiga

Knjiga "Sarajevo Singular Plural" bit će promovisana 8. maja u kinu Meeting Point, a suurednik knjige Christophe Solioz govori za naš list

Razgovarala: **MATEA JERKOVIĆ**

skoj izdavačkoj kući u Evropi sa sjedištem u Njemačkoj. Svrha je bila uvođenje lokalnih, dakle, bosanskih, ključnih tema i autora u evropsku javnu sferu. Uspjeh objavljenih prvih tomova motivirao je njemačku izdavačku kuću da nam ponudi pravac nove serije: Strategije integracije jugoistočne Evrope (SEIP). Serija koju trenutno vodim zajedno sa Wolfgangom Petritschem. Sve u svemu, objavio sam i/ili uredio 21 tom u okviru Nomosa, uključujući priloge od oko 200 autora, uglavnom iz regiona.

Imate li neku omiljenu knjigu?

- Neću spominjati vlastite tomove objavljene u Nomosu jer se ispostavilo da zaista volim mnogo više objavljivati knjige koje su napisali prijatelji. Od mnogih, izabraću jednu iz 2010: "Zaboravljena budućnost: Politika poezije u Bosni i Hercegovini" Damira Arsenijevića. I da pomenem još jednu, zbirnu knjigu izdanu pod pokroviteljstvom istog autora 2014. Nepotkupljiva Bosna i Hercegovina: Borba za javno dobro. Ovaj tom je naglasio transformativni impuls februarskih protesta i plenuma koji su se održali u Bosni i Hercegovini 2014. Protest i plenumi u BiH označili su novi trenutak pun nade u afirmaciji pravičnijeg i pravednijeg društvenog odnosa – borbe koja se mora ponovo ostvariti.

Šta je novo u 2023. godini?

- Godinama unazad posvećivali smo pažnju fokusiranju na nova

pitanja, kao što je politička relevantnost regiona. U oblasti međunarodnih odnosa, regionalna saradnja se uglavnom fokusira na državni nivo, a samim tim zanemaruje druge šeme i nivoe saradnje, tipično regionalne. Zajedno sa Paulom Stubbsom 2012. predstavio sam sveobuhvatnu raspravu o ovom pitanju u kolektivnoj knjizi "Ka otvorenom regionalizmu u jugoistočnoj Evropi". Ali htjeli smo više. Nakon regionalnog, uvodimo gradski nivo. Stoga je od 2023. serija SEIP pokrenula sekciju "Urbani prostor" posebno posvećenu različitim čitanjima urbanog prostora u jugoistočnoj Evropi.

Jako sam sretan što je prvi tom posvećen Sarajevu. Sa suurednicima knjige od 380 stranica Jakobom Fincijem i Wolfgangom Petritschem spontano smo odlučili objaviti knjigu u čast našeg prijatelja Zdravka Grebe.

"Sarajevo Singular Plural" spaja umjetnost, urbanizam s filozofski i antropološki orijentiranim esejima, kako na konceptualnoj razini, tako i u prijelomu knjige i visokokvalitetnom tisku. Namjeravamo postaviti novi format i standard. Ova knjiga je u štampi i bit će predstavljena u okviru javne tribine "Pokušaj izreći/sagledati Sarajevo" koju će moderirati Elvir Bucalo uz kratke intervencije polovine autora zbornika. Tako da se vidimo u kinu Meeting Point 8. maja 2023.

Veoma ste aktivni na engleskom govornom području. Što je s francuskim govornim područjem?

- Pa, pokazalo se da, u isto vrijeme, sada u okviru Georgea, izdavačke kuće sa sjedištem u Genevi, pokrećem još jedan serijal također fokusiran na urbani prostor. Prvi tom objavljen je u decembru 2022.

Christophe Solioz: **Namjeravamo postaviti novi format i standard**
/ LES STUDIOS CASAGRANDE

(vidjeti Oslobođenje, 23. decembra 2022), "Passages à Sarajevo" s fotografijama Milomira Kovačevića Strašnog. Ova knjiga će u martu biti predstavljena u Sarajevu u rezidenciji Ambasade Švicarske - odakle je nekako sve i počelo. Specifičnost ove serije je što će knjige o umjetnosti biti objavljivane na francuskom ili dvojezično, na francuskom i engleskom jeziku. Drugi svezak "Belfast Cordon Sanitaire" bit će knjiga fotografija o takozvanim linijama mira u Belfastu poznatog fotografa Frankieja Quinna iz Belfasta. Ovaj će svezak biti objavljen krajem 2023.

Veza sa Sarajevom

O narednim tomovima se već raspravlja, a fokusiraće se na Trst i Beograd. Dešava se da i ova serija ima priču koja također seže u Sarajevo. Odnosi se zaista na umjetničku knjigu Šejle Kamerić "Two Words/Deux mots" koja je, pod mojim vodstvom, objavljena u La Baconnière/Arts u okviru izdavačke kuće Georg 2009. Možda nije slučajnost da obje serije, koje se fokusiraju na urbani prostor, nastaju u Sarajevu. "Porijeklo" ovdje nema nikakve veze sa "postankom", sa prošlošću. Nešto što bi bilo mrtvo, umjesto toga fokusirano je na sadašnjost određene kvalitete, intenziteta, orijentirano na ono što još nije. Da to kažem riječima Waltera Benjamina: "Porijeklo je vrtlog u toku nastajanja." (Porijeklo njemačke tragične drame).

Svebor Dizdarević i Christophe Solioz
/ LES STUDIOS CASAGRANDE

Christophe Solioz je filozof i politički analitičar. Predsjedava Multiplex pristupom (MAP) Nomad Think Tank i seminarom sa sjedištem u Genevi